

Шевчук О.С.,

аспірантка кафедри психодіагностики та клінічної психології, психолог
Психологічної служби, Київський національний університет імені Тараса

Шевченка, Київ, Україна

ORCID id: 0000-0003-2493-5399

АСПЕКТИ РЕАГУВАННЯ НА СУЇЦИДОГЕННУ ІНФОРМАЦІЮ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Реальність перетину цифрових технологій і людських відносин від перших персональних комп'ютерів до сучасного світу робототехніки, штучного інтелекту, мобільного зв'язку і соціальних мереж може створювати різні контексти та рівні взаємодії з феноменом самогубства [1, с. 217].

Спроба, підозри про спробу або сам акт самогубства є трагічною подією для соціуму. У той же час, вони можуть сприяти підвищенню ризику самогубства для оточуючих, яких можна віднести до групи ризику. Дослідження визначили феномен самогубства як «контагіозний» (тобто «заразливий»), коли знання про або засвідчення акту самогубства людиною з групи ризику збільшує ймовірність того, що вона сама буде розглядати його як варіант вирішення своїх життєвих складнощів та негараздів.

Розміщення постів з суїцидогенним контентом в соціальних мережах може як і активізувати суїцидальну поведінку, так і призупинити її [2]. На думку деяких вчених, чим більше людина відчуває себе віддаленою від собі подібних внаслідок свого падіння чи моральної смерті, тим більшою мірою вона є небезпечною для самої себе і оточуючих. Варто пам'ятати, що феномен самогубства є багатокомпонентним та багатоаспектним, тому не може і не має бути єдиної думки щодо того, чи вірним є скоєння самогубства — варто розглядати кожний окремий випадок.

Стримати процес глобального поширення інформації про самогубство або спробу суїциду практично неможливо з огляду на те, що люди спілкуються один з одним в будь-який час за допомогою різних мутиплатформних електронних пристроїв (комп'ютерів, смартфонів тощо) і онлайн-соціальних мереж. Інформація про суїцид може циркулювати в соціальних медіа і якась її частина може бути неточною чи неделікатно сформульованою. Зокрема, щодо висновку про доцільність певного матеріалу чи того, як його було висвітлено в соціальній мережі, можна послуговуватися рекомендаціями наданими різними організаціями, щодо висвітлення самогубств в публічному просторі [3].

Рекомендації щодо роботи в соціальних мережах мають бути елементом загального комплексу реагування спрямованого на роботу з профілактики та попередження самогубств, а також зусиль спрямованих на пропаганду та забезпечення психічного здоров'я та підтримку процесів управління критичними інцидентами [4, с. 43-44].

Щодо роботи конкретних сервісів, то згідно більшості правил, користувач, чий контент порушить правила хостингу, отримає попередження. Контент з порушеннями буде видалений, однак інших штрафних санкцій не буде. Ці

правила можуть бути специфічними і мати свої особливості.

Неефективною є відсутність реакції та утримування людей від вираження своїх почуттів у зв'язку з такою глибокою подією. Тому найкращий спосіб це управляти впливом події, яка мала місце — спробувати брати участь в процесі того, як відбувається передача та якої саме інформації. Саме тому соціальні мережі можна використовувати для інформування про: 1) можливості для отримання підтримки; 2) місцеві служби підтримки психічного здоров'я та їх контакти; 3) номери телефонів довіри, агентств та служб допомоги; 4) ресурси онлайн-підтримки та ресурси для психічного здоров'я.

Існують інші випадки взаємодій, при яких можлива активізація суїцидальної поведінки. Наприклад, одним із факторів, при порушенні яких можливе формування суїцидальних ідецій, є аспекти безпеки. Одним із найбільш розповсюджених порушень, що можуть призводити до запуску внутрішньої динаміки суїцидальної активності є навмисний несанкціонований доступ до конфіденційної інформації. Як правило, це вчиняють нелегальні користувачі, які скоюють небажані маніпуляції (виток, розкрадання, модифікацію, видалення тощо) з інформацією, про що стає відомо власнику чи користувачу цих даних. Копінг стратегії в такому випадку можуть включати реакцію самогубства, як соціально-психологічної дезадаптації й відчуження особистості, з метою вирішення суїцидогенного конфлікту.

Підсумовуючи вищесказане, можна сказати, що у сучасному світі кожна ситуація висвітлення та реагування щодо суїцидогенної інформації є відносно унікальною у своєму роді і вимагає послуговуватися як і універсальними правилами та принципами етичності, так і суб'єктивними аспектами, що можуть врахувати всі тонкощі та специфіку відповідної ситуації та форми і способи реагування на неї.

Список використаних джерел

1. Turkle, Sh. The second self: computers and the human spirit. 2005. URL: https://monoskop.org/images/5/55/Turkle_Sherry_The_Second_Self_Computers_and_the_Human_Spirit_20th_ed.pdf (дата звернення: 24.04.2020).
2. Masuda N, Kurahashi I, Onari H. Suicide Ideation of Individuals in Online Social Networks. 2013. URL: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0062262> (дата звернення: 24.04.2020).
3. Спільний акт узгодження № 2 Висвітлення засобами масової інформації теми суїциду / Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення. URL: <https://www.nrada.gov.ua/72044-2/> (дата звернення: 17.06.2019).
4. Предотвращение самоубийств. Глобальный императив / Материалы Европейского регионального бюро Всемирной организации здравоохранения. URL: https://www.who.int/mental_health/suicide-prevention/world_suicide_report_russian.pdf (дата звернення: 16.06.2019).